

- Contact lens solution on Shabbat
- Continuing a course of medication on Shabbat

חומר לעדשות מגע

א. ג' ענינים בשימת ענף או לולב במים: (1) מוקצה (2) זריעה (3) תיקון

ב. שו"ע אורח חיים תרנדא:

מקבלת אשה הלולב מיד בנה או מיד בעלה ומחזירתו למים ותוסיף עליו מים אם צריך, אבל לא תחליף המים; ובחה"מ, מצוה להחליפם כדי שישאר לח והדור.

ג. משנה ברורה סימן תרנד ס"ק ג

אבל לא תחליף - דטרה הוא לתקוני מנא.

ד. שו"ע אורח חיים שלו:יא

השורה חטים ושעורים וכיוצא בהם במים, ה"ז תולדת זורע וחייב בכל שהוא. הגה: ומותר להעמיד ענפי אילנות במים בשבת, ובלבד שלא יהיו בהם פרחים ושושנים שהם נפתחים מלחלוחית המים (מהרי"ל).

ה. משנה ברורה סימן שלו ס"ק נג

להעמיד ענפי אילנות - שקוצצין בימות החמה לשמוח בהן בבית [מהרי"ל] ור"ל שהוכנו מאתמול לכך אבל סתם ענפי אילן הוי מוקצה:

ו. משנה ברורה סימן שלו ס"ק נד

וע"ל סי' תרנ"ד - ר"ל דשם מבואר דאינו מותר בשבת כ"א להחזיר במים שעמדו בו מכבר בערב שבת, ולא להוסיף עוד מים צוננים, וכ"ש שלא להחליף המים לגמרי. ולפ"ז הא דכתב מקודם דמותר להעמידן היינו להחזירן בשבת לתוכן אפילו אם כבר ניטלו מהן, אבל לא להעמידן לכתחלה. [תו"ש וח"א] ויש אחרונים שסוברין דמדתם המחבר משמע דאפילו לכתחלה מותר להעמידם בכד שיש בו מים מזומנים מערב שבת, ולא אמרו אלא להוסיף עתה מים משום טרחא יתירה. ודע דביש בהן פרחים שנפתחים מחמת המים אסור לכו"ע אף להחזיר במים שעמדו בהם מכבר:

ז. רא"ש מסכת יומא פרק ח:ד

ת"ר "ההולך להקביל פני רבו או פני אביו או פני מי שהוא גדול ממנו עובר עד צוארו במים ואינו חושש." והא דלא חיישינן לסחיטה כי היכי דאמרינן בפרק אלו קשרים (דף קיג ב) גבי "היה מהלך בדרך ופגע באמת המים וכו' היכי ליעביד? נוחות במים? קא מיתווסן מאני ואתי לידי סחיטה!" דשאני הכא כיון שלא התירו לו אלא כדרך שהוא לבוש... מינכרא מלתא ולא אתי לידי סחיטה. ומיהו קשה: נהי דלא גזרינן משום סחיטה, הא איכא כיבוס וליבון כדאמרינן בזבחים פרק דם חטאת (דף צד): דשרייתו זו היא כבוסו! ויש לומר דדוקא כי התם שיש עליו דם או דבר מלוכלך אמרינן שרייתו זו היא כבוסו, אבל אם הבגד הושחר מחמת לבישה או תשמיש, וכל שכן לבן לגמרי ואין עליו טינוף אלא שרוצה ללבנו יותר, לא אמרי' שרייתו זו היא כבוסו.

ח. רמ"א אורח חיים שב:ט

ובגד שאין עליו לכלוך, מותר לתת עליו מים מועטים ולא מרובים, שמא יסחוט (ב"י בשם סמ"ג וסמ"ק וסה"ת והרא"ש פ"ק דיומא). ויש אוסרים בכל ענין (ב"י בשם הטור סי' של"ד וסי' ש"ט ותוספות פרק כל כתבי והגהות פ' כ"ב).

המשך טיפול בשבת

ט. ר' שלמה קלוגר, ספר החיים

הנה מרגלא בפומא דאינשי לומר דאם כבר התחיל לעסוק ברפואות קודם השבת מותר לו לעשותה אפילו בשבת ואם לא התחיל בחול אין לו להתחיל בשבת. והנה לא נודע מנין יצא להם זה, ונראה דלמדו זה מדין רטי' דמבואר לעיל דאסור להחזיר רטי', ומבואר בתוס' שם ובמג"א כאן דליתן לכתחילה אסור בלאו הכי, מכא שמא יבא לידי שחיקת סממנין, אך להחזיר לא שייך שחיקת סממנין, לכך אסור מכא שמא ימרח. וא"כ מוכח דהיכי דכבר הי' על מכה לא שייך חשש שחיקת סממנין רק שמא ימרח, ולפ"ז ברפואה שהוי דרך אכילה ושת' לא שייך חשש שמא ימרח, רק דאסור מכא חשש שחיקת סממנין, ולפ"ז היכי דלא הוי בתחלה לא שייך חשש שחיקת סממנין. א"כ הכא נמי בזה להתחיל לאכול ולשתות רפואה חדשה בשבת בזה יש לחוש כיון דלא הוכנה לו מבעוד יום שמא יבוא לשחוק בשבת, אבל אם כבר התחיל בה מבע"י אז מסתמא כבר הכין לו ממש דרך רפואתו כדבעי, וליכא למיחש שיבא לידי שחיקת סממנין, וכמו שמותר לאכול ולשתות כל דבר ולא חיישינן שיבוא לידי שחיקת סממנין, ולכך הכא נמי ברפואה כל שהתחיל בה כבר מבע"י אין לחוש /שיבוא/ לידי שחיקת סממנין.

ועוד ה' נראה לומר דאף אם נחמיר אף שהתחיל בה מבע"י, מ"מ לא אסרינן לאכול ולשתות רק בדבר שהוי רפואתו שלא ע"י בישול, רק מערבו כך ואוכלו ושותהו, בזה יש לחוש אם נתיר לו לעשותו לשם רפואה יבא אף לשחוק סממנין, אבל דבר שתיקונו הוי ע"י בישול, אם כבר בישלו והכין לו מערב שבת מותר לשתותו בשבת, דממה נפשך, לחוש לשחיקת סממנין אחר הבישול בזה אין לחוש שהרי דרכו לתקנו ואח"כ לבשלו, ואחר הבישול אין דרכו לעשות בו שום דבר, ולחוש לשמא ישחוק הסממנין קודם הבישול למה ישחוק? אלא ודאי לבשלו היום בודאי לא יתיר שחיקה שאינו לצורך היום. ולחוש שיבא לבשלו היום זה לא שמענו מעולם דבאיסור חמור כבישול ודאי לא עבידי דטעה, בפרט שיהי' לו סימן בגופו כיון שהכין ובישל אותו מע"ש מידע ידע דבשבת אסור לבשלו ולא יבא לבשלו בשבת. ולכך נראה דכל דהוי דרך בישול וכדומה ואחר הבישול אין מערבין בו שום דבר, דמותר לשתותו ולאכלו בשבת, ועכ"פ נראה דבהצטרף תרוייהו דכבר התחיל מבע"י לעשות רפואתו וגם בשלו מבע"י ודרך בישול הוא מותר אף בשבת, וכל כה"ג יש להקל בפרט במילי דרבנן.

י. שמירת שבת כהלכתה לד:יז, והערה עו

מי שחייב על פי פקודת הרופא לקחת תרופות במשך כמה ימים רצופים, ושבת ביניהם, יש המקילין לו לקחתן גם בשבת. עו: ושמעתי מהגרש"ז אויערבך שליט"א דרך אם ההפסקה תגרום לו נזק, או שהרפואה היא דוקא מספר ימים רצופים אשר מוכרח להיות שבת ביניהם, כי אז יש להקל.

יא. שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק ג סימן נג

בדבר חולה שאין בו סכנה באופן שאסור לו ליקח רפואה בשבת, והתחיל לקחת בחול כדורי רפואה שנקראו פילן שצריך ליקחם לדברי הרופא משך עשרה ימים רצופין, ואם יפסיק יום אחד לא תפעול הרפואה כלום, אם מותר ליקח בשבת. הנה לכאורה לא מובן צד ספק ההיתר בזה, אלא דאולי מצד הפסדו הגדול בחולי זה שלא יוכל להרפא בדרך הטבע מצטער ביותר בשביל זה, שלכן אולי יתחשב כמיחוש שמצטער טובא שנזכר ברמ"א /או"ח/ שכח:יז, אבל הא אין הטעם מצד הצער אלא משום שנחלה כל גופו מצד הצער מחמת שאינו יכול לסבול הצער, ולא מצד צער בעלמא שמצטער על מה שלא יתרפא, אף שזהו לאינש צער גדול אין להתיר. ואם הוא איש כזה שמחמת שלהתרפא בהפילן צריך עשרה ימים רצופין שא"א בלא שיקח גם בשבת לא יוכל להתרפא יחלה מצד זה בחולשת העצבים שקורין נערוון, שיהיה חשש להמחלה שנקרא נערוון ברעק דאן, הוא ודאי בדין מיחוש שמצטער כל גופו שיש להתיר שיקח בשינוי קצת השייך לשנות גם ברפואת לקיחת הפילן אף שלא שייך שינוי בהבליעה, דהוא כהסברא השלישית שם, ואם א"א בשינוי יש להתיר גם בלא שינוי כשיטה ראשונה שם, אבל אין מצוי אנשים כאלו ובסתם בני אדם יש לאסור.

יב. שו"ע אורח חיים שכח:כז

מכה שנתרפאה, נותנין עליה רטייה, שאינה אלא כמשמרה.

יג. משנה ברורה סימן שכח ס"ק פו

כמשמרה - ולא חיישינן שיבוא לידי שחיקת סממנין ומירווח שאינו בהול כ"כ אחר שנתרפאה: